

Datum:

2025-10-22

Diarienummer:

MN-2025-9781

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet - Ny kärnkraft i Sverige - fler möjliga platser vid kust

Miljönämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Miljönämnden konstaterar att promemorian främst avser nationella förutsättningar för lokalisering av nya kärntekniska anläggningar. Förslaget pekar inte ut Skåne specifikt men kan påverka alla kustkommuner genom att undanröja tidigare förbud och därmed förändra planeringsförutsättningarna. Mot denna bakgrund vill miljönämnden betona behovet av ett tryggt, hållbart och förnybart energisystem som möjliggör den pågående klimatomställningen.

Miljönämnden delar regeringens bedömning att energiförsörjningen är central för elektrifieringen men framhåller att fokus fortsatt bör ligga på utbyggnad av förnybar energi, energieffektivisering och lokala lösningar som stärker motståndskraften i energisystemet.

Miljönämnden vill även betona att energiförsörjningen måste vara ekonomiskt och socialt hållbar. Prisbilden för el påverkar i hög grad såväl hushåll som näringsliv, och det är viktigt att den nationella energipolitiken bidrar till stabila och rättvisa elpriser i hela landet.

Yttrande

Elektrifieringen av transporter, byggande och näringslivets omställning kräver en kraftfull och välfungerande elinfrastruktur. Investeringar i både elproduktion och nätkapacitet ska bidra till hela landets klimatomställning och göras med nationell spridning och rättviseaspekter i åtanke.

Framtidens energisystem bör fokusera på en helhetsinriktad energiomställning snarare än enbart ökade energitillskott. Det innebär fortsatt höga ambitioner för energieffektivisering, ökad återanvändning av energi och cirkulära lösningar som minskar totalt energibehov.

En trygg och stabil elförsörjning är en central del av Sveriges beredskap. Miljönämnden anser att energipolitiken ska stärka elnätets robusthet och

minska sårbarheten vid kriser. Samtidigt bör kostnaderna för hushåll och näringsliv hållas på rimliga nivåer genom långsiktigt förutsägbara elpriser.

Regional elförsörjning

Malmö stad har som mål att vara klimatneutralt till 2030 och ha en energiförsörjning som är helt förnybar eller återvunnen. För att nå detta krävs ett robust och flexibelt elsystem som kombinerar nationell tillgång till förnybar el med lokal produktion, lagring och effektivisering.

Det råder ett betydande underskott i elbalansen i södra Sverige

- Elanvändning: Malmö cirka 2,5 TWh, Skåne cirka 12,5 TWh, elprisområde SE4 cirka 21 TWh.
- Elproduktion i SE4: cirka 11 TWh, vilket innebär ett betydande underskott i regionens elbalans.

Havsbaserad vindkraft i Öresund och södra Östersjön bedöms vara strategiskt viktig för att säkerställa elförsörjningen i södra Sverige och för att möjliggöra industrins klimatomställning. Det är därför oroande att ansökningar motsvarande en potentiell produktion på upp till 39 TWh har avslagits, en volym som nästan motsvarar det dubbla av dagens elanvändning i SE4.

Miljönämnden följer utvecklingen av små modulära reaktorer (SMR). Samtidigt betonas att ny energiproduktion inte får fördröja den pågående utbyggnaden av förnybara energikällor. Miljö- och säkerhetsaspekter, liksom hanteringen av radioaktivt avfall, måste hanteras på ett långsiktigt, transparent och ansvarsfullt sätt.

En SMR med effekt om cirka 1000 MW och antagen drifttid på 90 procent beräknas ge ungefär 7,9 TWh per år. Ett sådant verk motsvarar cirka en femtedel av den potentiella havsbaserade vindkraftsproduktionen om 39 TWh i Malmös närområde.

Miljönämnden anser att alla framtida beslut om energiproduktion måste väga produktionspotential mot miljö-, säkerhets- och samhällskostnader.

Kostnadsbilden för kärnkraft

Miljönämnden noterar att etablering av kärnkraft på nya platser ofta medför betydande merkostnader, främst på grund av behovet av ny infrastruktur. Mot denna bakgrund framstår utbyggnad vid redan befintliga kärnkraftsanläggningar som det mest kostnadseffektiva och tidssparande alternativet.

Existerande anläggningar har etablerad infrastruktur, tillgång till relevant kompetens och ofta högre lokal kännedom, vilket minskar både risker och osäkerheter i tillståndprocessen. Dessa faktorer bidrar till kortare genomförandetider och lägre investeringströsklar jämfört med helt nya lokaliseringar.

Historiskt låg elpriset i elområde SE4 under perioden 2010–2020 mellan 30–50 öre per kWh. Efter de mycket höga nivåerna 2021–2022 har priserna börjat normaliseras; genomsnittspriset var 74 öre per kWh 2023 och 56 öre per kWh 2024.

Enligt tidigare bedömningar från Energimyndigheten väntas marknadspriset på el kring 50–60 öre per kWh år 2045. Ny havsbaserad vindkraft beräknas kosta cirka 40–60 öre per kWh, medan kostnaderna för ny kärnkraft förväntas överstiga 100 öre per kWh.

Miljönämnden understryker att bedömningar av nya anläggningar måste utgå från totalkostnaden för elproduktion. Denna totalkostnad bör ställas i relation till industrins efterfrågade elpriser och till konkurrerande investeringar i Sverige, exempelvis satsningar på fossilfritt stål och e-bränslen. Endast genom att jämföra produktionskostnader, prispåverkan för industrin och samhällsekonomiska konsekvenser kan väl avvägda beslut fattas.

Säkerhet och kostnadsbilden för sanering

Miljönämnden utgår från att eventuella framtida prövningar av kärnkraft ska genomföras med största hänsyn till miljö, säkerhet och lokal delaktighet. Beslut och tillståndprocesser ska präglas av transparens och långsiktigt ansvarstagande. En kärnkraftsanläggning byggs för att vara i drift i cirka 40–60 år.

När något går fel i kärnkraftsverksamhet får det konsekvenser som är svåra att överblicka för både människor och natur. Totalkostnaderna för sanering efter allvarliga haverier är mycket höga; saneringen av Fukushima kan komma att uppgå till omkring 7 000 miljarder kronor.

Riskhantering är central inom kärnkraftsverksamheten. Att bedöma dagens risker är en hanterbar men komplex process. Den förändrade säkerhetspolitiska situationen, militärteknisk utveckling och framväxten av AI medför dock nya, svåröverblickbara risker som kräver fördjupad analys.

Konsekvensbedömningarna av AI som blivit militariserad eller används av terrororganisationer är extraordinärt viktiga att konsekvensbedöma. Särskilt omfattande konsekvensanalyser behövs innan investeringsbeslut fattas, för att kunna identifiera och värdera både kända och potentiella osäkerheter.

Ett annat exempel är drönarteknikens utveckling. Ukraina producerar och använder i dag över en miljon drönare per år och har uttalade mål om ytterligare ökad produktion framöver till över 4 miljoner drönare per år. Drönare har använts mot strategiska mål och för att störa samhällskritisk infrastruktur, och ett storskaligt drönaranfall mot en svensk kärnenergianläggning kan därför inte uteslutas i framtiden. Detta understryker behovet av robusta skydds- och beredskapsåtgärder samt kontinuerliga säkerhetsuppdateringar.

Drönare används idag även i attacker och för att störa samhällskritisk infrastruktur i vår region, exempelvis kring flygplatser och hamnar. Ett storskaligt drönaranfall mot svensk kärnenergianläggning kan därför inte uteslutas i framtiden.

Nationellt ansvar och kommunernas roll

Miljönämnden betonar vikten av ett sammanhållet nationellt ansvar för klimat- och energipolitiken och att kommunernas roll i omställningen måste stärkas. Ett hållbart energisystem kräver både nationella investeringar och lokala initiativ som skapar konkret nytta för medborgarna.

Miljönämnden understryker vikten av att den nationella energipolitiken aktivt främjar kommunernas möjligheter att bidra till den gröna omställningen. Detta bör ske genom stöd till energieffektivisering, flexibilitet och lagring, utbyggnad av solenergi, havsbaserad vindkraft samt utveckling av innovativa energilösningar i samverkan med regioner, näringsliv och forskningsaktörer.

Miljönämnden betonar att eventuella framtida prövningar ska föregås av transparenta och heltäckande analyser av kostnader, säkerhet, miljöpåverkan och hantering av radioaktivt avfall. Dessa analyser ska ligga till grund för beslut och säkerställa att både nationella och lokala intressen beaktas.

Ordförande

Sofia Hedén